

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Lagar och regler för kärntekniska verksamheter

Aino Obenius Mowitz

Utredare, Nationell normering

Avd. för normering och kunskapsutveckling

Kärntekniska anläggningar i Sverige

Kokvattenreaktor

Tryckvattenreaktor

Övriga anläggningar

Permanent avställda anläggningar

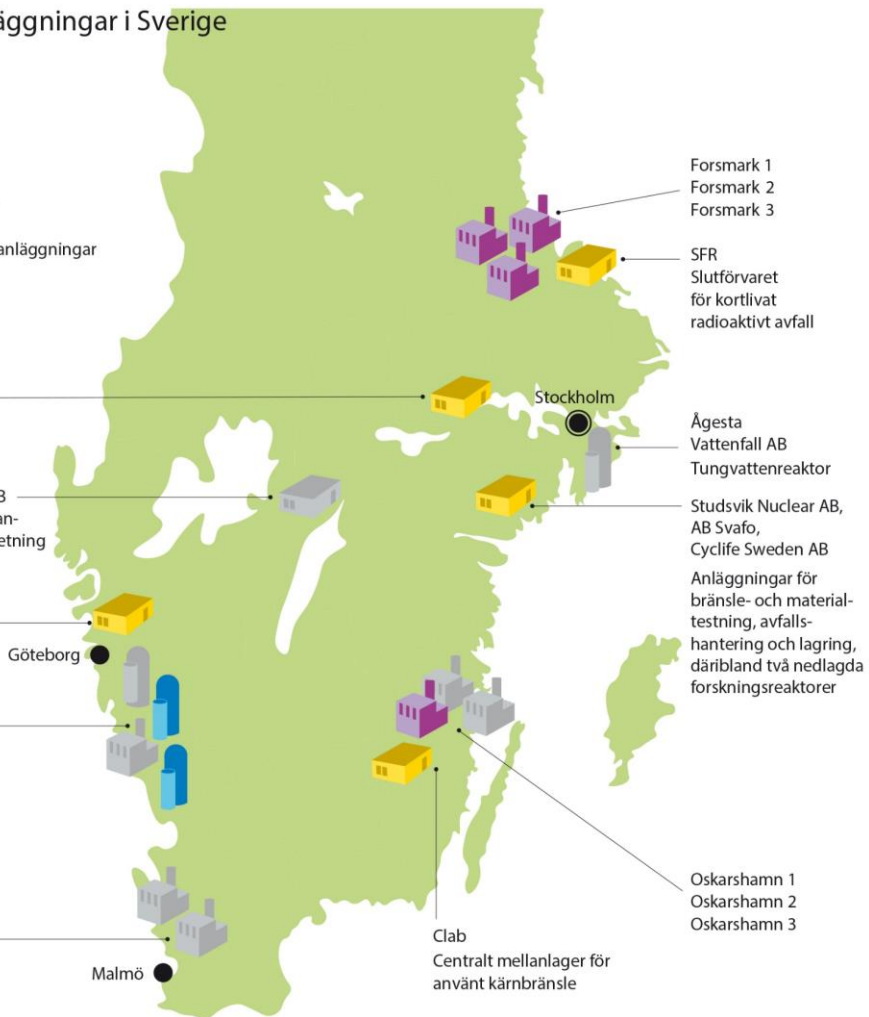
Westinghouse
Electric Sweden AB
Bränslefabrik

Ranstad Industricentrum AB
Nedlagd anläggning för uran-
återvinning och uranbearbetning
Friklassad

Chalmers
tekniska högskola

Ringhals 1
Ringhals 2
Ringhals 3
Ringhals 4

Barsebäck 1
Barsebäck 2

Forsmark 1
Forsmark 2
Forsmark 3

SFR
Slutförvaret
för kortlivat
radioaktivt avfall

Ågesta
Vattenfall AB
Tungvattenreaktor

Studsvik Nuclear AB,
AB Svafo,
Cyclife Sweden AB

Anläggningar för
bränsle- och material-
testning, avfalls-
hantering och lagring,
däribland två nedlagda
forskningsreaktorer

Oskarshamn 1
Oskarshamn 2
Oskarshamn 3

Clab
Centralt mellanlager för
använt kärnbränsle

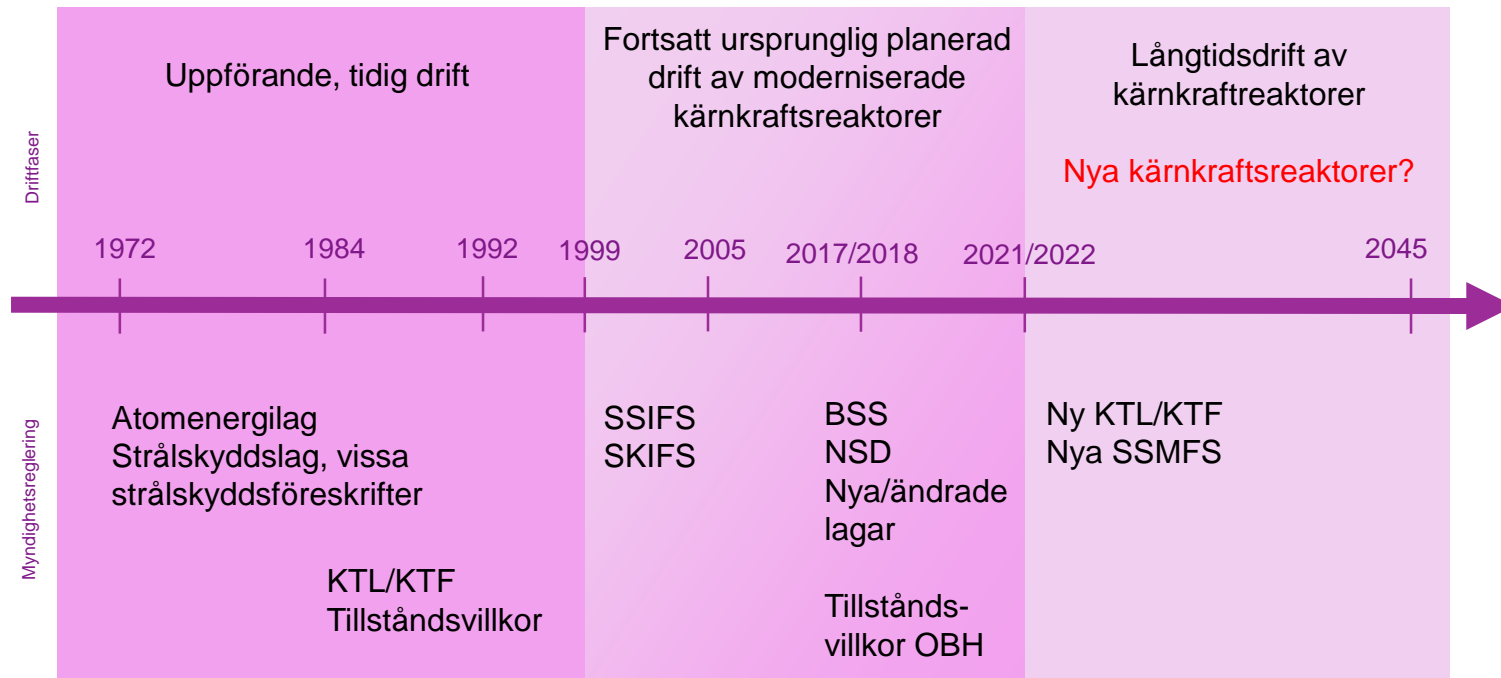
Anläggningar som berörs av regelverket

+

Planerade nya anläggningar och nya lättvattenreaktorer som kan bli aktuella

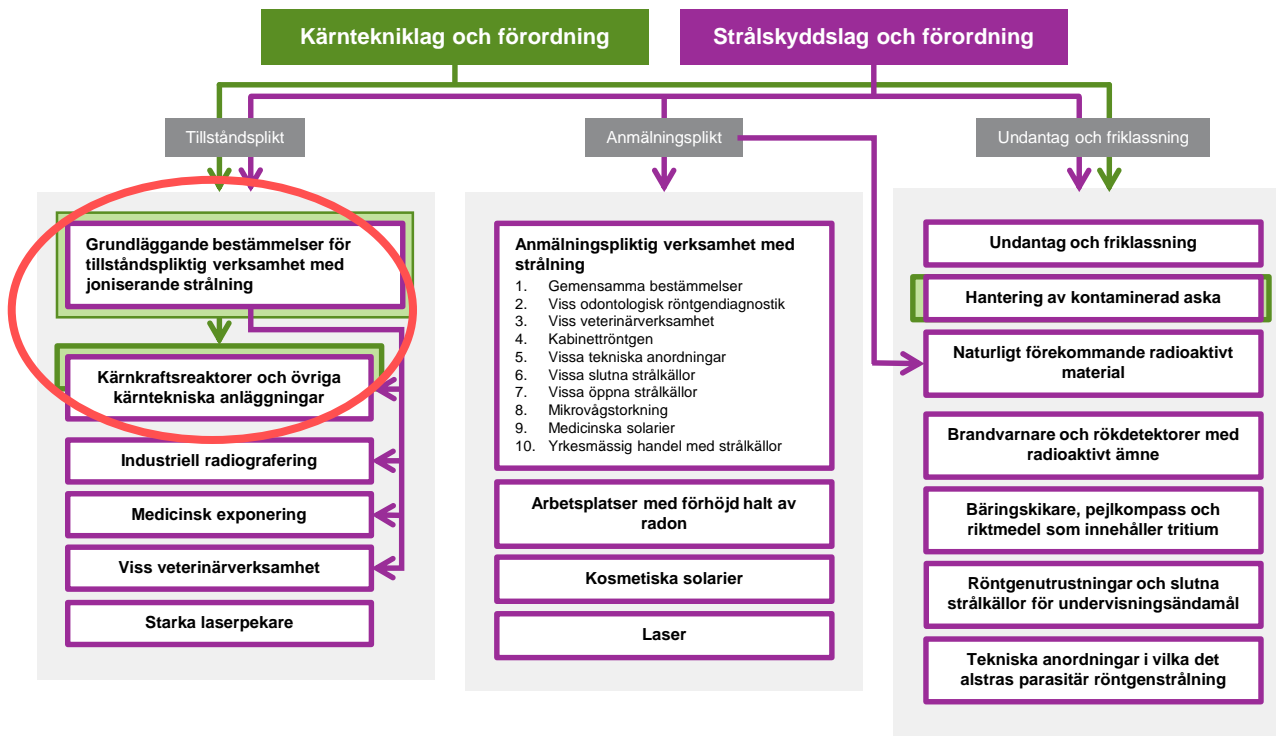

Perspektiv: Reglering av befintliga kärntekniska anläggningar över tid

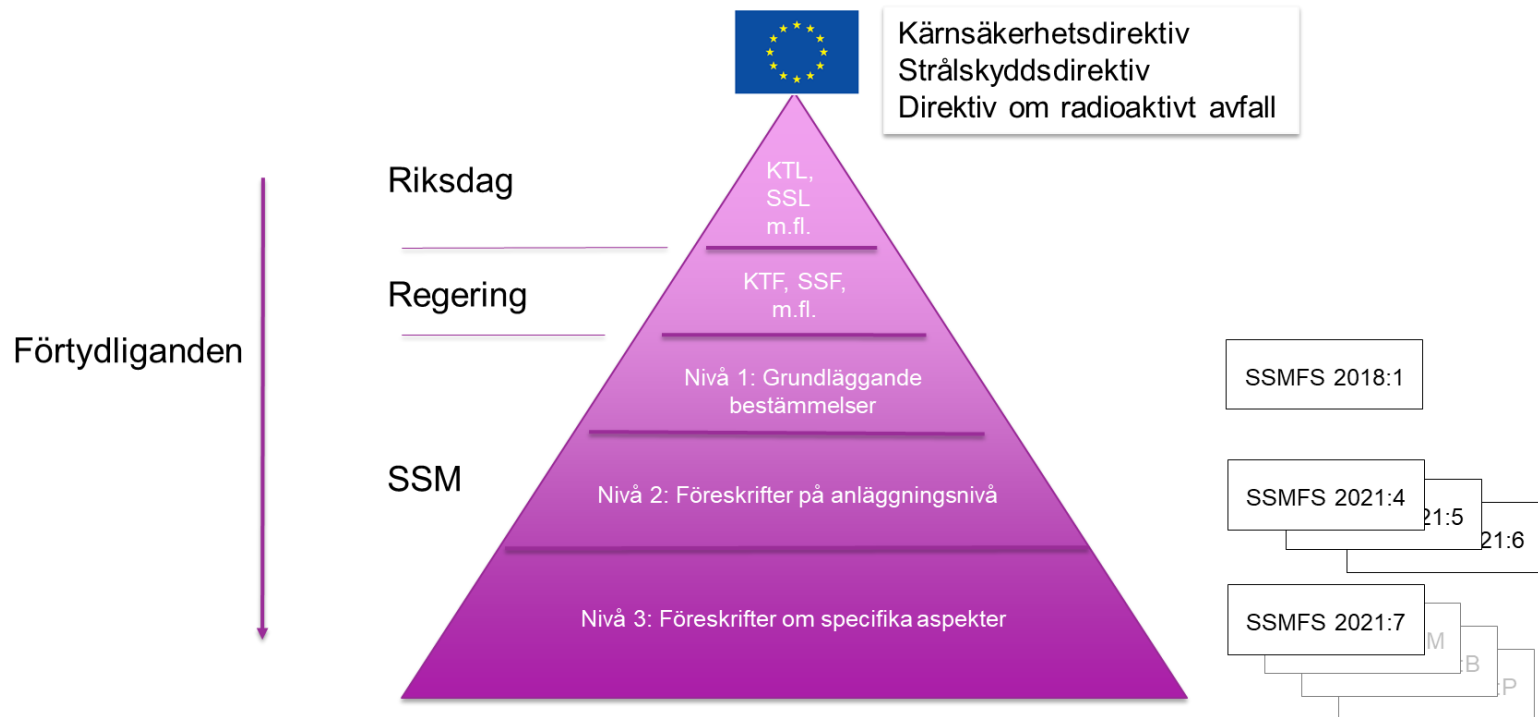

Föreskrifter om tillstånd, anmälan samt undantag och friklassning

Övergripande struktur

Regelverket för kärntekniska anläggningar

Strålsäkerhet

(definition i SSMFS 2018:1)

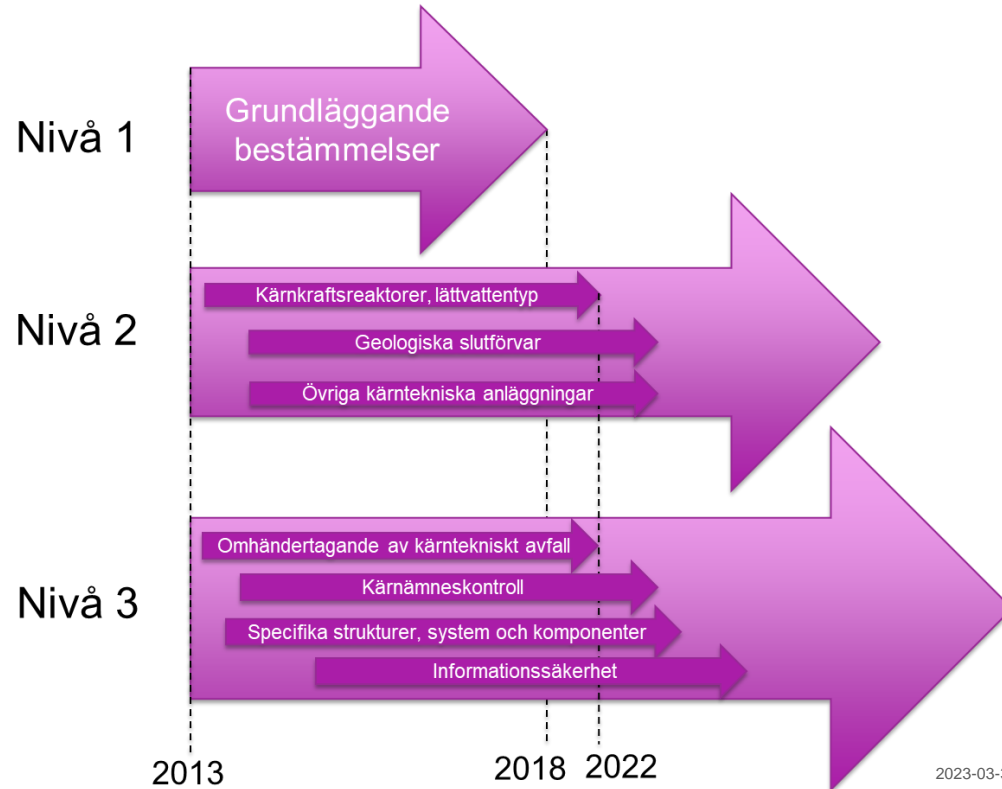
Gemensam benämning för strålskydd och säkerhet.

- Ett tillstånd där arbetstagare, allmänhet och miljön är (tillräckligt) skyddad från skadlig verkan av [joniserande] strålning, genom tillämpning av åtgärder för säkerhet (enligt kärntekniklagen), inklusive åtgärder för fysiskt skydd och åtgärder för strålskydd (enligt strålskyddslagen).

	Aspekt	(Kärn-) säkerhet	Fysiskt skydd	Strålskydd
➔	Konstruktion	X	X	X
➔	Värdering och redovisning	X	X	X
➔	Drift	X	X	X

Översyn av SSMFS - arbetet så här långt

Extern remiss

- Remissinstanser
 - Regelrådet (konsekvensutredning)
 - Myndigheter (inkl. länsstyrelser, lokala säkerhetsnämnder, kommuner)
 - Kärnkraftsindustrin (inkl. tillståndshavare, ägarbolag och branschorganisationer)
 - Miljöorganisationer
- Regelrådet bedömer om konsekvensutredningarna uppfyller kraven
- Kommerskollegium bedömer vad som behöver anmälas enligt EU-direktiv om tekniska regler

Nyheter och informationsspridning

- Inför ikraftträdande
 - Publicering av nyhet
 - Särskild informationsträff
 - [Nya föreskrifter för svensk kärnkraft - därför behövs de - YouTube](#)
- Informations- och utbildningsinsatser inom SSM
- Utbildning för berörda tillståndshavare
- Presentationer med information om beslutade föreskrifter kan även ges till lokala säkerhetsnämnder, KSO m.m.

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Regeringsuppdrag om förutsättningar för befintlig och framtida kärnkraft

Uppdraget

Delredovisning (SSM2022-6007-4)

Fortsatt arbete

Uppdraget

- Syfte: Förutsättningar för nyttjande av befintlig och ny kärnkraft, som t.ex. små modulära reaktorer baserad på känd såväl som ny reaktorteknik.
- Identifiera behov av utveckling av regler
 - Lagar och förordningar
 - Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS)
- Analysera förutsättningar för tillståndsprövning, inkl. prövning av samma reaktortyp för möjligt uppförande på flera platser, och hur detta kan påverkas av internationell samverkan och harmonisering
- Identifiera behov av andra åtgärder
- Lämna förslag på fortsatt hantering av identifierade behov, inleda arbete med utveckling av SSMFS
- Leverans i två steg
 - 28 februari 2023 – delvis utökat/tidigarelagt: ny och befintlig kärnkraft, författningsförslag lagar inkl. miljöbalken
 - 31 juli 2023 – fokus föreskrifter, fortsatt arbete tillståndsprövning m.m.

Miljöbalken

- Möjliga hinder och skillnader i hantering för olika kraftslag som skulle påverka prövning av ny kärnkraft
- Förslag på ändringar
 - Borttagna begränsningar avseende plats och antal
 - I enlighet med promemoria och remiss av förslag (Dnr KN2023/01921)
 - Vid kuststräckor i den utsträckning som gäller för vindkraft
 - Likvärdiga förutsättningar för olika energislag avseende det kommunala vetot
- Behov av fortsatt utredning till leverans 2
 - SSM:s ställning i prövningen i mark- och miljödomstolen (inkl. ev. överklagandemöjlighet)

Ny kärntekniklag

- Möjliga hinder och skillnader i hantering för olika kraftslag som skulle påverka prövning av ny kärnkraft identifierade
 - Med hänsyn till sådant som kan anses begränsande men som måste vara kvar (särskilt om begränsningar i MB tas bort).
- Skapa en ny, modern grund som utgår från liggande förslag om ny kärntekniklag (SOU 2019:16).
- Förslag på ändringar
 - Upphävande av förbudet mot att åter starta en *permanent avstängd kärnkraftsreaktor*
 - Exkludering av bestämmelser om djupförsvar i NKTL (täcks av SSMFS)
 - Förtydligande av definitionen av *geologiskt slutförvar*
 - Ökad flexibilitet avseende en tillståndshavares organisation

Ny kärntekniklag (forts.)

- Förslag på ändringar (forts.)
 - Dispens- och undantagsmöjlighet avseende krav på överföring av processparametrar
 - Förtydligande avseende att överföring av processparametrar ska göras *löpande*
 - Förtydligande avseende möjlighet till befrielse från skyldigheter
 - Anpassat samråd av FUD-programmet för det fall nya aktörer etableras
 - Ta bort den dubbla tillämpningen av miljöbalken
 - Delvis omfördelning av tillståndsprövande instans
 - Överklagande föreslås gå till allmän förvaltningsdomstol
 - Mandat att föreskriva om lokalisering av kärntekniska anläggningar
 - Justering av övergångsbestämmelser
- Behov av fortsatt utredning till leverans 2
 - Definitioner kärnkraftsreaktor och forskningsreaktor
 - Vissa bemyndiganden

Strålskyddslag

- Möjliga hinder och skillnader i hantering för olika kraftslag som skulle påverka prövning av ny kärnkraft
 - Med hänsyn till sådant som kan anses begränsande men som måste vara kvar (särskilt om begränsningar i MB tas bort).
- Förslag på ändringar:
 - Forumregel för överklagande

Andra åtgärder (utredningar)

- Omhändertagande av använt kärnbränsle och kärnavfall
- Finansieringsfrågor (myndighetens arbete, kärnavfall, ansvar/finansiell säkerhet)
- Skydd mot olyckor (beredskaps- och planeringszoner)
- Referensnivåer i samband med radiologiska nödsituationer (strålskyddsförordningen)
- Hantering av uran som biprodukt vid brytning av mineraler och metaller i Sverige (miljöbalken)

Tillståndsprövning

- EU-direktiv och kärnsäkerhetskonventionen:
 - tillstånd ska prövas nationellt av oberoende säkerhetsmyndighet
- Stegvis prövning (formaliseras i förslag till ny kärntekniklag)
- Åligger sökande att visa att kraven på strålsäkerhet och kärnämneskontroll kan uppfyllas
- Åligger myndigheten att se till att ett ärende blir utrett ”i den omfattning som dess beskaffenhet kräver”
 - beakta tidigare genomförda utredningar och ställningstaganden
 - stora likheter mellan redan prövade och nya ansökningar innebär rimligen att
 - handläggningstiden förkortas
 - förutsägbarheten för den sökande ökar.
- Behov av fortsatt utredning
 - Mer utredning behövs för att reda ut innebörd av begrepp för processer m.m. och möjliga ställningstaganden avseende förutsättningar och former för ”för-prövning”.

Plan för fortsatt arbete

- Ytterligare utredningsbehov
 - Definition av *kärnkraftsreaktor* och *forskningsreaktor*
 - Utveckling och harmonisering av tillståndsprövning
 - SSM:s ställning i prövningen i mark- och miljödomstolen
- Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter
 - Utveckling av förutsättningar och behov av ändringar i föreskrifter
 - Behov av förtydligat bemyndigande avseende provning, certifiering, kontroll och besiktning av kärntekniska anläggningar
- Fortsatta utredningar hos SSM i nyckelfrågor (identifierade för SSM:s fortsatta hantering)
- Internationell samverkan (pågående arbete, uppföljande beskrivning)

Frågor?

Strål
säkerhets
myndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Tack för oss!

Här hittar du Strålsäkerhetsmyndigheten

E-post

registrator@ssm.se

Telefon

08 – 799 40 00

Webbplats

www.ssm.se

Sociala medier

[Twitter.com/stralsakerhetsmyndigheten](https://twitter.com/stralsakerhetsmyndigheten)

[Youtube.com/stralsakerhetsmyndigheten](https://youtube.com/stralsakerhetsmyndigheten)

[Linkedin.com/company/stralsakerhetsmyndigheten](https://linkedin.com/company/stralsakerhetsmyndigheten)

